

รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

Model for World Class Standard School Management Based on the
Four Principles of Iddhipada for Secondary Schools under the Office of
Lopburi Secondary Educational Service Area

¹เนลวัฒน์ กิ่งสุวรรณพงษ์, ²สมศักดิ์ บุญปู้ และ ³พระมหาญาณวัฒน์ บุตดาวงษ์

¹Nelawat Kingsuwanpong, ²Somsak Boonpoo, and ³Phramahayannawat Buddawong

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

^{2, 3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^{2, 3}Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: ¹palidanamsenaa12@gmail.com, ²boonpoo999@hotmail.com, ³yannawat.bud@mcu.ac.th

Received May 11, 2026; Revised June 12, 2026; Accepted June 16, 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการจำเป็นการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ได้แก่ (1) การนำองค์กร (2) กลยุทธ์ (3) การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (4) บุคลากร (5) การปฏิบัติการ และ (6) ผลลัพธ์ คือ โรงเรียนมีการนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานในรูปแบบที่เข้าใจง่าย 2) รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มี 6 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) ระบบและกลไกการจัดการ (4) วิธีการดำเนินงาน (5) แนวทางการประเมิน และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ 3) การทดลองใช้รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด

4) การประเมินรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล; หลักอิทธิบาท 4; โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This article aimed to: 1) study the necessary needs for the management of World-Class Standard Schools under the Lopburi Secondary Educational Service Area Office; 2) develop a management model for World-Class Standard Schools based on the Buddhist principle of Iddhipada 4 (the four foundations of success); 3) implement and trial the developed management model; and 4) evaluate the implemented model. This mixed-methods research design, conducted in four phases. The research results found that 1) the needs for managing international standard schools in secondary schools under the Office of Lopburi Secondary Educational Service Area include (1) leadership, (2) strategies, (3) measurement, analysis and knowledge management, (4) personnel, (5) operations and (6) results, i.e., schools present operational results in an easily understandable format; 2) the model for managing international standard schools based on the Four Noble Truths of secondary schools. The Secondary School Management Model based on the Four Paths to Success of Secondary Schools under the Office of Secondary Education Area Lopburi has 6 components: (1) principles (2) objectives (3) management system and mechanism (4) operational methods (5) evaluation guidelines and (6) success conditions. 3) The experiment on the management model of international standards schools based on the Four Paths to Success of Secondary Schools under the Office of Secondary Education Area Lopburi found that overall satisfaction with the model was at the highest level. 4) The evaluation of the management model of international standards schools based on the Four Paths to Success of Secondary Schools under the Office of Secondary Education Area Lopburi found that overall satisfaction was at the highest level.

Keywords: Model for World Class Standard School Management; The Four Principles of Iddhipada; Secondary Schools

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนมาตรฐานสากล (World Class Standard School) นำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานของสากล (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2555) ปัจจุบันโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้มีการประเมินคุณภาพของนักเรียนด้านต่าง ๆ เทียบกับคุณภาพของนักเรียนในประเทศที่มีการจัดการศึกษาสูง มีความสามารถในการร่วมมือทำงานและแข่งขันกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้ประเทศไทยดำรงอยู่ในเวทีระดับนานาชาติได้อย่างสง่างาม (Klomkul et al., 2025) รู้เท่าทันได้รับประโยชน์ในสิ่งที่ควรจะได้รับและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ ถ้อยทีถ้อยอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้เริ่มดำเนินการนำร่องในปีการศึกษา 2553 กับโรงเรียนจำนวน 500 โรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ด้วยการให้โรงเรียนในโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO ทั้ง 4 ด้าน คือ Learning to Know, Learning to Do, Learning to Live Together และ Learning to Be รวมถึงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดที่กำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ความเป็นสากลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก มีทักษะความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับเดียวกับมาตรฐานของสากล หรือมาตรฐานของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2565) ความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จะพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย ที่แต่ละโรงเรียนกำหนด และทำความเข้าใจกับโครงการเป็นสำคัญ ความสำเร็จด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบบริหารคุณภาพ ถือเป็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล (ภัทรวัตน์ สุยะตา และคณะ, 2568) บนพื้นฐานความเชื่อว่า ถ้าโรงเรียนมีหลักสูตร มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนและระบบการบริหารจัดการที่ดีก็จะช่วยให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้นเป็นลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัด 25 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 21,683 คน มุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานระดับสากล โดยการขับเคลื่อนโรงเรียน

มาตรฐานสากล ซึ่งเป็นมาตรการในการยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี, 2567) มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การบริหารด้วยระบบคุณภาพ และการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เป็นการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายสำคัญคือ “คุณภาพการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ” ได้ใช้แนวทางเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission Quality Award: OBECQA) ซึ่งประยุกต์ให้สอดคล้องตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA)

พระพุทธศาสนา มีหลักธรรมที่ช่วยส่งเสริมให้การทำงานประสบความสำเร็จ และมีความสุขได้ด้วยความศรัทธา ความเชื่อมั่น เป็นหลักการทำงาน คือ หลักอิทธิบาท 4 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ประกอบด้วย ฉันทะ เป็นองค์ธรรมหนึ่งที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ วิริยะ เป็นองค์ธรรมความเพียรที่เกิดจากตนเอง และความเพียรที่บุคคลอื่นช่วยกระตุ้น จิตตะ ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อยเสมอ ทำกิจการงานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวนตรวจสอบข้อบกพร่อง (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ป. อ. ปยุตฺโต, 2565) หากนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี จะช่วยให้โรงเรียนมีการจัดการที่เป็นเลิศ มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของประเทศชั้นนำได้ พัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข (Damnoen & Somruay Pindon, 2025)

บทความนี้นำเสนอแนวคิดการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลบูรณาการเข้ากับหลักอิทธิบาท 4 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ยกย่องการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี
4. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการ ประกอบด้วย ชีระ บุญเจริญ (2565), พรปวีณ์ ไกรบำรุง และ คณะ (2565), Ivancevich et al. (2019); สุวิมล ว่องวานิช (2549) โดยมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการจัดการ 4) วิธีการดำเนินงาน 5) แนวทางการประเมิน และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการประกอบด้วย Bartol and Martin (1998) Daft (2010) มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน 2) การจัดการองค์กร 3) การสั่งการ และ 4) การควบคุม

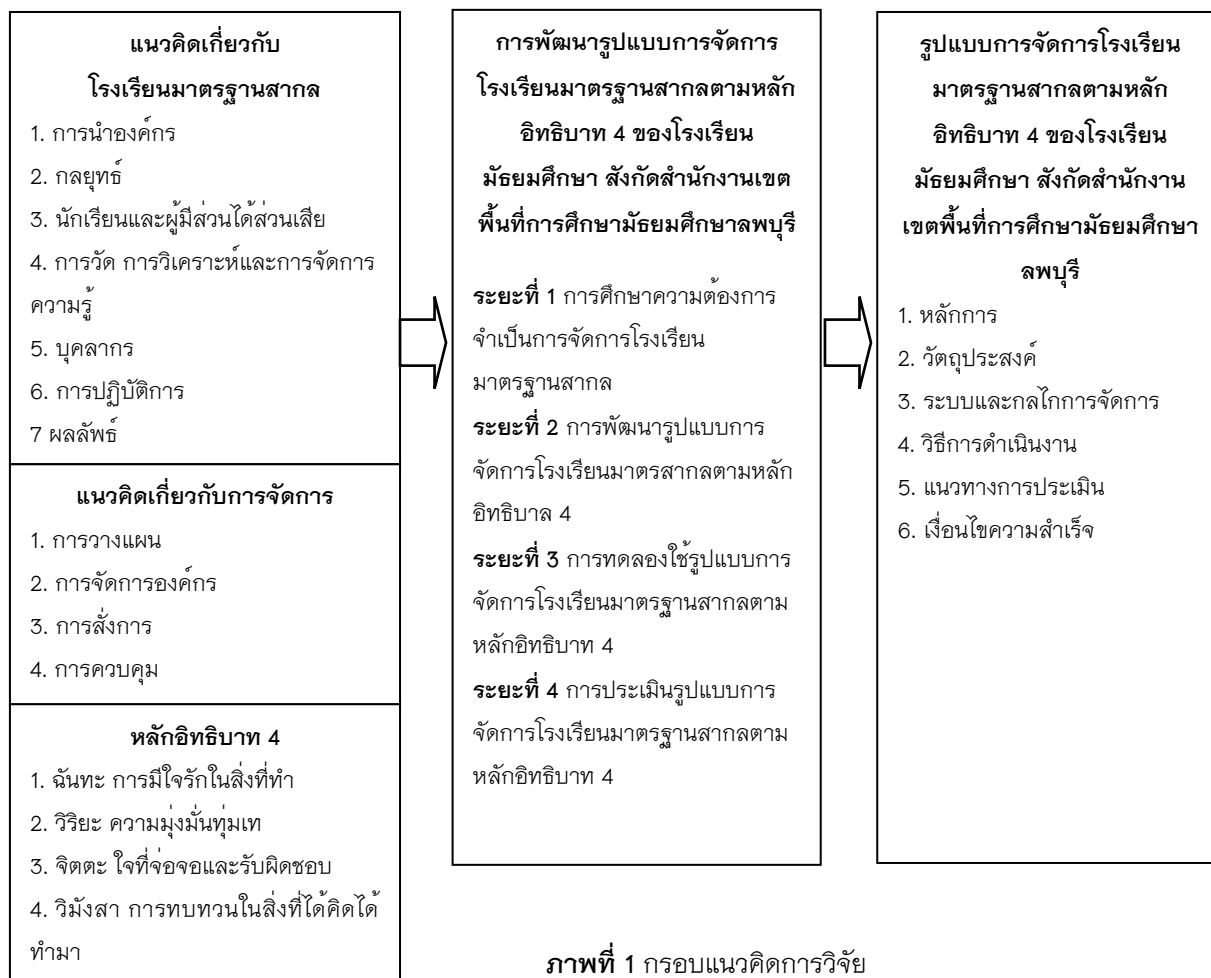
แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนมาตรฐานสากล

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของหน่วยงานและนักวิชาการประกอบด้วย สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2565), พรพิมล แม่นญาติ และ คณะ (2563), และภัทรวัฒน์ สุยะตา และ คณะ (2568) มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) การนำองค์กร 2) กลยุทธ์ 3) นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) บุคลากร 6) การปฏิบัติการ และ 7) ผลลัพธ์

หลักอิทธิบาท 4

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 และการสังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา นักวิชาการและหน่วยงาน ประกอบด้วย สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต) (2565), มลธิดา อุบลรัตน์ (2565) แสดงดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ระยะ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระยะการวิจัย

ระยะการวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
ระยะที่ 1				
การศึกษาความต้องการ จำเป็นการจัดการ โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาลพบุรี จำนวน 291 คน	แบบสอบถามความ ต้องการจำเป็นการจัดการ โรงเรียนมาตรฐานสากล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี	การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และค่าดัชนี ความต้องการจำเป็น	ความต้องการจำเป็น การจัดการโรงเรียน มาตรฐานสากล ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี
ระยะที่ 2				
ขั้นตอนที่ 1				
การพัฒนารูปแบบ การจัดการโรงเรียน มาตรฐานสากลตามหลัก อิทธิบาท 4 ของโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี	การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูป/คน โดยการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling)	แบบสัมภาษณ์	การวิเคราะห์เนื้อหา	แนวทางการพัฒนา รูปแบบการจัดการ โรงเรียนมาตรฐานสากล ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ลพบุรี
ขั้นตอนที่ 2				
	การสนทนา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน โดยการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling)	แบบการสนทนากลุ่ม	การวิเคราะห์เนื้อหา	รูปแบบการจัดการ โรงเรียนมาตรฐาน สากลตามหลัก อิทธิบาท 4 ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี
ระยะที่ 3				
การทดลองใช้รูปแบบ การจัดการโรงเรียน มาตรฐานสากลตาม หลักอิทธิบาท 4 ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี	สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี จำนวน 4 แห่ง โดยการเลือกแบบ เจาะจง (Purposive Sampling) ตามขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาด ใหญ่พิเศษ โรงเรียน ขนาดใหญ่ โรงเรียน ขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดเล็ก	1. รูปแบบฯ 2. คู่มือการใช้รูปแบบฯ 3. แบบประเมินความ พึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ	การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ผลความพึงพอใจที่มีต่อ รูปแบบการจัดการ โรงเรียนมาตรฐานสากล ตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี

ระยะการวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลลัพธ์
ระยะที่ 4	ผู้บริหารสถานศึกษา	แบบประเมิน 4 ด้าน	การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย	ผลการประเมินรูปแบบ
การประเมินรูปแบบ	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	คือ ความถูกต้อง	และค่าส่วนเบี่ยงเบน	การจัดการโรงเรียน
การจัดการโรงเรียน	การศึกษามัธยมศึกษา	ความเหมาะสมความ	มาตรฐาน	มาตรฐาน สากลตาม
มาตรฐานสากลตามหลัก	ลพบุรี จำนวน 24 คน	เป็นไปได้ และความ		หลักอิทธิบาท 4 ของ
อิทธิบาท 4 ของโรงเรียน	โดยการเลือกแบบ	เป็นประโยชน์		โรงเรียนมัธยมศึกษา
มัธยมศึกษา สังกัด	เจาะจง (Purposive			สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
สำนักงานเขตพื้นที่	Sampling)			การศึกษามัธยมศึกษา
การศึกษามัธยมศึกษา				ลพบุรี
ลพบุรี				

ผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

1. สภาพที่เป็นจริงการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การนำองค์กร รองลงมาคือ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการ ความรู้ บุคลากร การปฏิบัติการ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลยุทธ์ และผลลัพธ์ ตามลำดับ

2. สภาพที่ควรจะเป็นการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การนำองค์กร รองลงมาคือ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ บุคลากร การปฏิบัติการ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์ และกลยุทธ์ ตามลำดับ

3. ความต้องการจำเป็นในการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกขั้นตอน $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.067–0.111 โดยภาพรวม ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ในที่นี้ คือ 0.093 อันดับ 1 ผลลัพธ์ อันดับ 2 มี 2 ข้อ คือ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการปฏิบัติการ อันดับ 3 กลยุทธ์ อันดับ 4 บุคลากร อันดับ 5 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ และอันดับ 6 การนำองค์กร

จากผลการวิเคราะห์และจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ทั้ง 7 ด้าน ผู้วิจัย พิจารณารายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน โดยเรียงลำดับตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA 7 หมวด ดังนี้

1. หมวดการนำองค์กร รายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน อันดับ 1 ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียนให้บุคลากรเข้าใจชัดเจน
2. หมวดกลยุทธ์ รายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน อันดับ 1 คือ โรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนไปสู่เป้าหมาย
3. หมวดนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน อันดับ 1 คือ โรงเรียนมีกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. หมวดการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ รายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน อันดับ 1 คือ โรงเรียนมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. หมวดบุคลากร รายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน อันดับ 1 คือ โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนา และสร้างความรู้คู่กันในการทำงานเป็นทีม
6. หมวดการปฏิบัติการ รายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน อันดับ 1 คือ โรงเรียนมีการออกแบบกระบวนการทำงานที่ชัดเจน โดยมีขั้นตอนที่เป็นระบบ และมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน
7. หมวดผลลัพธ์ รายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน อันดับ 1 คือ โรงเรียนมีการนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานในรูปแบบที่เข้าใจง่าย

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการจัดการ 4) วิธีการดำเนินงาน 5) แนวทางการประเมิน และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ โรงเรียนมาตรฐานสากลขับเคลื่อนด้วยหลักการบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม 7 มิติ เน้นการนำองค์กรด้วยวิสัยทัศน์และธรรมาภิบาล วางแผนกลยุทธ์และปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จัดการความรู้ บริหารบุคลากรเต็มศักยภาพ มุ่งสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติการและปรับปรุงผลลัพธ์ต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาเทียบเท่าสากล

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามหลักอิทธิบาท 4 2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลสู่ความสำเร็จ และ 3) เพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนมัธยมศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4

องค์ประกอบที่ 3 ระบบและกลไกการจัดการ ระบบและกลไกการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 เป็นการทำงานอย่างสอดคล้องและบูรณาการกัน สู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ที่มีคุณภาพ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 4 วิธีการดำเนินงาน

หลักการดำเนินงาน

การจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นการนำแนวคิดการจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) มาใช้ เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้ดำเนินการตามมาตรฐานสากล หรือมาตรฐานของประเทศชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษาสูง โดยมีกระบวนการ 7 ประการ ประกอบด้วย 1) การนำองค์กร 2) กลยุทธ์ 3) นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) บุคลากร 6) การปฏิบัติการ และ 7) ผลลัพธ์

พุทธวิธีการดำเนินงาน

พุทธวิธีการดำเนินงาน เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่อิงหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา มาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมาย และมุ่งเน้นความยั่งยืน มี 7 โครงการ ครอบคลุมแนวคิดของการจัดการโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการประเมิน ประกอบด้วย 1) การประเมินการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ในแต่ละหมวดการบริหารจัดการ เพื่อตรวจสอบว่าหลักอิทธิบาท 4 2) การประเมินคุณภาพของเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงาน และ 3) การประเมินการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและปฏิบัติการ เป็นการประเมินว่า โรงเรียนมีการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน อย่างไร และการมีส่วนร่วมนั้นสะท้อนถึงการนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้จริงในบริบทของการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและมุ่งมั่น พร้อมเป็นแบบอย่างในการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 2) บุคลากรทุกคนต้องเข้าใจ มีส่วนร่วม และรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 อย่างเป็นระบบ และ 3) มีกลไกการประเมินและปรับปรุงผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและโปร่งใส

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี โดยใช้หลักการประเมินตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัย พบประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

ความต้องการจำเป็นการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

ความต้องการจำเป็นการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า รายชื่อที่มีความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน โดยเรียงลำดับตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA 7 หมวด ประเด็นน่าสนใจเกี่ยวกับผลการวิจัยรายชื่อที่มีความต้องการความจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และมีความเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อนมี ดังนี้ หมวดการนำองค์กร คือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียนให้บุคลากรเข้าใจชัดเจน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การที่ผู้บริหารจะชี้นำองค์กรได้นั้น ต้องเริ่มต้นจากการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนก่อน หากวิสัยทัศน์และค่านิยมไม่ชัดเจนหรือบุคลากรไม่เข้าใจตรงกัน การดำเนินงานในหมวดอื่นๆ ทั้งหมดก็จะขาดเป้าหมายรวมและกระจัดกระจาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพิมล แม่นญาติ และ คณะ (2563) พบว่า โรงเรียนที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วยด้านภาวะผู้นำ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ ด้านการวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการจัดกระบวนการ ด้านผลลัพธ์ และผลการประเมินในมิติขององค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน เทียบเคียงมาตรฐานสากล และองค์ประกอบด้านบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ส่งผลให้

ได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะด้านผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภักธวัจน์ สุยะตา และคณะ (2568) พบว่า การให้บุคลากรมีส่วนร่วมจึงเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยต้องมีกลไกการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อนำมาเสริมศักยภาพการจัดการความรู้และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานในแต่ละกลุ่มงานขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2565) ที่เสนอไว้ว่า ผลลัพธ์และการนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานจะสะท้อนถึงความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารด้วยระบบคุณภาพตามที่ระบุไว้ในเกณฑ์ OBECQA

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการจัดการ 4) วิธีการดำเนินงาน 5) แนวทางการประเมิน และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ความท้าทายของยุคโลกาภิวัตน์และการแข่งขันทางการศึกษาที่สูงขึ้น การพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลด้วยระบบคุณภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อยกระดับขีดความสามารถของสถานศึกษาให้ทัดเทียมนานาชาติ โดยต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนสำหรับศตวรรษที่ 21 ในวงกว้างไม่ได้จำกัดอยู่เพียงโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ Ivancevich et al. (2019) ที่ได้กล่าวว่า ระบบงานและกลไกของรูปแบบ สำหรับใช้ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เช่น การจัดโครงสร้างองค์กร การตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานที่จำเป็น พร้อมกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันของกลไกเหล่านั้น เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับการนำเสนอของ มลธิตา อุบลรัตน์ (2565) ที่ได้เสนอไว้ว่า หลักอิทธิบาทธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นมืออาชีพ และใส่ใจในการพัฒนาตนเอง มีความรับผิดชอบ และรับรู้กำลังเกิดอะไรขึ้นในที่ทำงาน ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีความสุข ทั้งต่อตนเอง และเพื่อนร่วมงาน ส่งผลให้องค์กรมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า มีความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตาม

หลักอิทธิบาท 4 เป็นกรอบการบริหารจัดการเชิงโครงสร้างภายนอกที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างแรงขับเคลื่อนจากปัจจัยภายในของบุคลากร ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานในการทำงานอย่างมีความสุขและมีคุณค่าด้วยหลักอิทธิบาท 4 ช่วยสร้างแรงจูงใจและความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่บุคลากรต้องการมากกว่าการสั่งการเพียงอย่างเดียว รูปแบบที่อิงหลักอิทธิบาท 4 จึงเข้ามาเติมเต็มช่องว่างนี้โดยตรง โดยเปลี่ยนจากการทำงานตามหน้าที่ไปสู่การทำงานด้วยใจรักและความพากเพียรซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จและความภาคภูมิใจในผลงาน รูปแบบฯ ดังกล่าวเป็นการส่งเสริมความเป็นมืออาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครูและผู้บริหาร สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2549) ที่ได้กล่าวว่า หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบขึ้นในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบของคนอื่น และผลวิจัยที่ผ่านมาแต่ก็เป็นเพียงรูปแบบสมมติฐาน จึงการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงด้วย

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความเป็นประโยชน์ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการวิจัยอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ใช้แบบสอบถาม โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 291 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า $PNI_{modified}$ ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบฯ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูป/คน และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบในสถานศึกษา จำนวน 4 แห่ง ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบ ใช้แบบประเมิน 4 ด้าน คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำนวน 24 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam (2001) ที่ได้พัฒนามาตรฐานการประเมินสำหรับให้นักประเมินทั่วไปใช้เป็นกรอบในการตรวจสอบคุณภาพการประเมิน โดยมีทั้งหมด 4 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์จากการประเมิน (Utility Standards) ผลการประเมินต้องให้ข้อมูลตรงตามที่ผู้ใช้ผลการประเมินอยากรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ใน

การพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานได้จริง โดยเฉพาะถ้าสามารถให้ข้อมูลช่วยในการปรับปรุงตนเองได้ในระดับบุคคล ก็จะเป็นประโยชน์มากขึ้น 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริงประหยัด คุ่มค่า และเหมาะสม 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มุ่งเน้นเกี่ยวกับเรื่อง กฎ ระเบียบ ศีลธรรม จรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพตลอดจนวิธีเก็บข้อมูลตามหลักวิชาการ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี” คือ “BMW” อธิบายได้ ดังนี้

B = Buddhist Principles of Iddhipada 4 หลักอิทธิบาท 4 คือ หลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการกระทำการงานสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ มี 4 ประการ คือ

1. ฉันทะ การมีใจรักในสิ่งที่ทำ การจัดการโรงเรียนโดยการสร้างวิสัยทัศน์ เน้นย้ำถึงภารกิจที่สำคัญของโรงเรียน สร้างความภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน และส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

2. วิริยะ ความมุ่งมั่นทุ่มเท การจัดการเรียนนยเพื่อขับเคลื่อนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงาน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร

3. จิตตะ ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ การจัดการโรงเรียนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตใจมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ และรับผิดชอบต่อภารกิจของตน

4. วิมังสา การทบทวนในสิ่งที่ได้คิดได้ทำมา การจัดการโรงเรียนในการจัดการความรู้ การวัดและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดและครบถ้วน หมั่นทบทวน ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

M = Management of World-Class Standard School การจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล การจัดการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ด้วยรูปแบบที่มีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการจัดการ 4) วิธีการดำเนินงาน 5) แนวทางการประเมิน และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ตามหลักการจัดการ คือ การวางแผน การจัดการองค์กร การสั่งการ และการควบคุม มี 7 โครงการ คือ โครงการที่ 1 พุทธวิธีการนำองค์กรเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมของโรงเรียนให้บุคลากรเข้าใจชัดเจน โครงการที่ 2 พุทธวิธีกลยุทธ์เกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการ

วางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนไปสู่เป้าหมาย โครงการที่ 3 พุทธวิธีด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมให้ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โครงการที่ 4 พุทธวิธีการวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้เกี่ยวกับการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โครงการที่ 5 พุทธวิธีด้านบุคลากรเกี่ยวกับโรงเรียนมีการจัดบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนา และสร้างความผูกพันในการทำงานเป็นทีม โครงการที่ 6 พุทธวิธีการปฏิบัติการ เกี่ยวกับการออกแบบกระบวนการทำงานที่ชัดเจน และโครงการที่ 7 พุทธวิธีด้านผลลัพธ์เกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานในรูปแบบที่เข้าใจง่าย

W = World-Class Standard School โรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นนวัตกรรมจัดการ การศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผู้เรียนมีศักยภาพและความสามารถแข่งขัน ทัดเทียมกับผู้เรียนของนานาชาติ โดยการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัล คุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ซึ่งประยุกต์ให้สอดคล้องตาม เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ครอบคลุม 7 หมวด ได้แก่

1. การนำองค์กร โรงเรียนมีการจัดการเกี่ยวกับวิธีการนำของผู้บริหารโรงเรียนในการขึ้นนำ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียนระบบธรรมาภิบาลของโรงเรียน มีจริยธรรมและวิธีปฏิบัติที่แสดงถึงความเป็นพลเมืองดี และการดำเนินงานเกี่ยวกับจริยธรรม กฎหมาย มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และมีวิธีการสื่อสารกับบุคลากร ทุกระดับ

2. กลยุทธ์ โรงเรียนมีการจัดการเกี่ยวกับการจัดทำกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน สามารถถ่ายทอดเชิงกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ การจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ ที่จะทำให้แผนปฏิบัติการบรรลุผลสำเร็จ การปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินการเมื่อสถานการณ์ เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงวิธีการวัดความสำเร็จ และการรักษาความยั่งยืนของโรงเรียนในระยะยาว

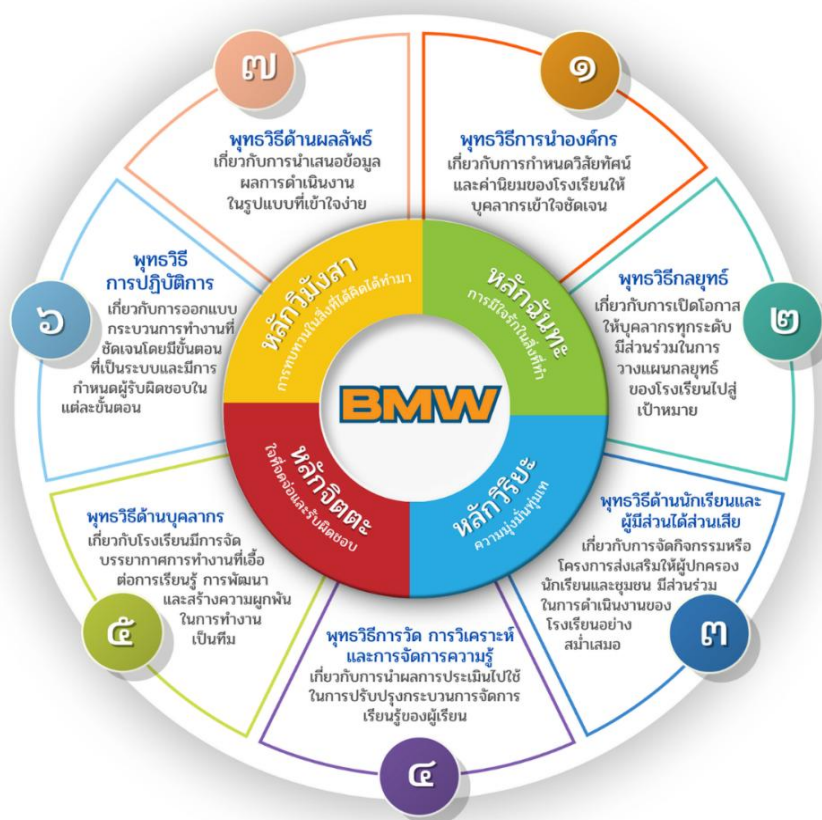
3. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โรงเรียนมีการจัดการเกี่ยวกับการสร้างความผูกพัน กับผู้รับบริการ เพื่อความสำเร็จด้านการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน รวมถึงวิธีการที่โรงเรียนรับฟัง ความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการ และใช้สารสนเทศในการปรับปรุง และการประเมิน ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงเรียนมีการจัดการเกี่ยวกับการเลือก รวบรวม วิเคราะห์ จัดการและปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ และสินทรัพย์ทางความรู้ และการจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ การทบทวนผลการดำเนินการ และใช้ผลการทบทวนในการปรับปรุงผล การดำเนินการ เพื่อผลักดันให้เกิดการปรับปรุง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการดำเนินงาน และเพิ่ม ความสามารถในการแข่งขันของโรงเรียน

5. บุคลากร โรงเรียนมีการจัดการเกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจ การพัฒนา และการจัดการบุคลากรให้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับพันธกิจ กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการโดยรวมของโรงเรียน รวมถึงการประเมินขีดความสามารถและอัตราค่าจ้าง และการสร้างบรรยากาศการที่ดีในการปฏิบัติงาน

6. การปฏิบัติการ โรงเรียนมีการจัดการเกี่ยวกับการกำหนดสมรรถนะหลัก ระบบงาน การออกแบบ การจัดการ และปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญ เพื่อนำระบบงานไปใช้ประโยชน์ ให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและโรงเรียนประสบความสำเร็จ รวมถึงการเตรียมพร้อมต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

7. ผลลัพธ์ โรงเรียนมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน มีการเปรียบเทียบผลลัพธ์ แสดงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามเวลาและเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมและประสิทธิภาพของการทำงาน โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย “BMW”

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นอันดับ 1 คือ หมวดผลลัพธ์ รายข้อที่มีความต้องการความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน คือ การนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำโครงการที่ 7 พุทธวิธีด้านผลลัพธ์ ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ไปใช้จัดทำแผนการสื่อสารผลการดำเนินงานที่ชัดเจน กำหนดกลุ่มเป้าหมายและตัวชี้วัดสำคัญที่ต้องการสื่อสาร และจัดทำข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อความโปร่งใสและความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร ซึ่งจะทำให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลของสถานศึกษาในสังกัด โดยปรับใช้ตามบริบทให้เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นอันดับ 1 คือ หมวดผลลัพธ์ ดังนั้นควรทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิผลการจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล” โดยมุ่งเน้นการสร้างชุดตัวชี้วัดความสำเร็จที่ครอบคลุมผลลัพธ์ในทุกมิติของเกณฑ์ OBECQA ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจและความผูกพันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พัฒนาการของบุคลากร และประสิทธิภาพการบริหาร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ธีระ รุญเจริญ. (2555). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*.

(พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.

พรปวีณ์ ไกรบำรุง, สมบูรณ์ ดันยะ, สงวนพงศ์ ชวนชม และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ (2565). รูปแบบการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 9(2), 119–131. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/article/view/253787>

พรพิมล แม้นญาติ, สฎายุ ธีระวณิชตระกูล และ ชัยพจน์ รักงาม. (2563). รูปแบบการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 7(3), 156–170. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU/article/view/245177>

- ภัทรวัฒน์ สุยะดา, สุวดี อุปินใจ และ ประเวศ เวชชะ. (2568). ระบบและกลไกการบริหารโรงเรียน
มาตรฐานสากล ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(OBECQA) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. *วารสาร
มจร โภคัยปริทรรศน์*, 3(1), 30–55. สืบค้นจาก [https://so12.tci-thaijo.org/index.php/jmkr/
article/view/2626](https://so12.tci-thaijo.org/index.php/jmkr/article/view/2626)
- มลธิดา อุบลรัตน์. (2565). หลักอิทธิบาท 4 : เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้มีความสุข. *วารสาร
สหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 5(2), A150–A161. สืบค้น จาก [https://so04.tci-thaijo.org
/index.php/jidir/article/view/259227](https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jidir/article/view/259227)
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต). (2565). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*.
(พิมพ์ครั้งที่ 45). กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. (2567). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา
2567*. ลพบุรี: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
มาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2565). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2565–2568*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). *การประเมินอภิมาน: วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- Bartol, K. M., & Martin, D. C. (1998). *Management*. (3rd ed.). New York: McGraw Hill.
- Daft, R.L. (2010). *New era of management*. (9th ed.). Boston: Cengage Learning.
- Damnoen, S., & Somruay Pindon, P. P. (2025). A synthesis of Buddhist principles based on King's
philosophy towards sufficiency agricultural learning for community self-reliance. *Journal of
Educational Management and Research Innovation*, 7(1), 1–12. Retrieved from
<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/275962>
- Ivancevich, J. M., Konopaske, R., & Matteson, M. T. (2019). *Effective managers understand
organizational behavior in organizational behavior & management*. (11th ed.). New York:
McGraw-Hill.

Klomkul, L., Bhuddhisaro, P. R., Damnoen, S., Sritrakarn, T., & Wilairadtanakun, A. (2025).

Prototype areas development of Vanumrung innovation on ancient community surrounding Phanomrung mountain Buriram province. *Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology*, 46(2), 1045–1052. Retrieved from <https://www.propulsiontechjournal.com/index.php/journal/article/view/9458>

Stufflebeam, D. L. (2001). Evaluation checklists: Practical tools for guiding and judging evaluations.

American Journal of Evaluation, 22(1), 71–79. [https://doi.org/10.1016/S1098-2140\(01\)00119-9](https://doi.org/10.1016/S1098-2140(01)00119-9)